

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Västerbottens län

Datum: 2023-11-30

Områdesnummer: NRO 24 055

Områdesnamn: Gargån

Kommun: Sorsele kommun

Karta: 23H, 23I, 24H, 24I

Areal: 7 952 ha

Naturgeografisk region: Bergkullslätt (32 c). Förfjällsregion (33 h)

Kust/havsregion: Ej aktuellt

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 28

Agrara kulturlandskapsregioner: Skogsbygd

Landskapsform: 6) Bergkullslätt, 7) Förfjällområde.

Riksvärde: Geovetenskap (moränbacklandskap, kames, rullstensås, isälvsdal, isälvsdelta, sandur, recenta deltan, dräneringsformer, åsgravar), vattendrag, myrkomplex, flora.

Värdeomdöme: Gargån är ett stort oreglerat biflöde till Vindelälven med rik vattenvegetation. Det geovetenskapliga värdet är knutet till välutvecklade glacifluviala sediment som bland annat bildar kamesområde med åsar och talrika sjöar. Åsar, deltan och glacifluvium markerar även den recenta Laisälvens tidigare flöde som isälv. Den röda varianten av näckros förekommer i en av sjöarna i Ahaområdet. Aspkärrens myrkomplex är representativa för den naturgeografiska regionen.

Huvudkriterier:

A Mycket framstående exempel på en dalgång med välutbildade isälvsavlagringar och som visar en annan recent älvs (Laisälven) tidigare sträckning som isälv. Stor betydelse för deglaciationens tolkning.

B Naturligt, relativt opåverkat biflöde till Vindelälven samt i huvudsak opåverkade myrar.

C Sjö med röd näckros och rikkärr med rik flora.

Förutsättningar för bevarande: Grundförutsättningen för att bevara Gargåns naturvärden är att den naturliga vattenregimen bevaras och att karaktären av opåverkad skogsälv bibehålls. De höga naturvärdena kopplade till vatten- och våtmarksmiljöer kan skadas av bland annat vattenreglering, bortledning av vatten,

utsläpp, industrianläggningar, täkter, dikning, kalavverkning och markberedning i älvens närområde.

Gargåns geovetenskapliga värden kan påverkas negativt av täktverksamhet, vägdragning och mer storskaliga schakt- och anläggningsarbeten.

Säkerställande: Gargån är skyddad mot vattenkraftutbyggnad enligt 4 kap 6 § miljöbalken. Gargån ingår i Vindelälvens Natura 2000-område utifrån habitatdirektivet och ingår också i Ramsarområdet Vindelälven inom ramarna för våtmarkskonventionen.

Områdets huvuddrag: Gargån är Vindelälvens näst största biflöde sett till nederbördsområdets storlek. Ån har sin upprinnelse i den mycket myrrika terrängen kring Gárggure i Norrbottens län. Gargån som helhet har ringa lutning, de flesta forssträckorna återfinns nedströms sjön Jörboken.

Vattendraget underlagras till största delen av grovporfyrisk Revsundsgranit, dess övre del underlagras dock av ett brett stråk av grönstenar tillhörande Skellefteserien samt ett område med Sorselegranit kring länsgränsen.

Ett område kring sjöarna Mittiträsket och Jörboken vidare ner mot Gargåns mynning präglas av att en iskropp avsnördes från den rörliga inlandsisen vid isavsmältningen. Den orörliga isen smälte ner och gav upphov till kamesområde rikt på tjärnar och småmyrar.

Ett isälvsstråk förbinder Laisälvens dalgång med Gargån, åsen löper parallellt med ån ända till utloppet i Vindelälven. Vid Gargnäs har åsen en markerad ryggform, och här bildas ett skyddsvärt åslandskap.

Gargåns omgivningarna växlar mellan skog och myrmarker. Sträckan uppströms Bure karaktäriseras av vidsträckta myrar såsom StorOlsmyrans och Stormyrans. Odlad mark förekommer vid Bure och kring Gargnäs. Översilningsbruk har använts bland annat nedströms Bure.

Gargån har en rik vattenväxtflora till följd av det mestadels lugna vattenflödet, i ån växer bland annat löktåg och taggsporigt braxengräs. I **Jörboken** växer en röd variant av nordnäckros. I omgivningarna finns även flera värdefulla rikkärr med bl.a. myrbräcka.

Vattendraget har varit allmän flottled från Jörboken till utloppet. Ett dämme finns vid utloppet av sjön.

Aspkärrens myrkomplex och Storolsmyrans rikkärr är representativa för den naturgeografiska regionen. Rikkärrens flora är intressant med arter som korvskorpionmossa och blåtåtel.

Referenser:

Forslund, M, Löfroth, M & Rundlöf S, 1991: Våtmarker i Västerbottens län.
Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Jansson, E, 1985: Mindre vattendrag i Västerbottens län – en sammanställning av naturvärden.

Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Solna 1994.

Länsstyrelsen i Västerbottens län 1993: Våtmarker i Västerbottens län, Umeå 1993.

Länsstyrelsen i Västerbottens län 2018; Bevarandeplan för Natura 2000-området Vindelälven. DNR 512-5812-2018.